

RODOLJUB

Za omenila
plačuje se od štiri-
stopne petit-vrste
16 vln. če se enkrat
tiska; 24 vln. če
se 2krat, in 30 vln.
če se 3krat ali več-
krat tiska.

Pisma izvolijo naj
se frankirati.
Rokopisi se ne
vračajo.

2. štev.

V Ljubljani, dne 21. januarja 1904.

XIV. leto.

„Motu proprio“.

Z nečuvno predrznostjo so klerikalci utajili vsemu katoliškemu svetu namenjeni papežev ukaz o socialnem vprašanju in o delovanju krščanskega socializma. Vzlic temu, da je papež zagrozil z interdiktom vsem listom, ki tega ukaza ne obelodanijo, vendar so imeli časopisi ljubljanskega škofa drznost, da tega ukaza niso priobčili, nego le iztrgali iz njega neke odstavke in jih svojevoljno tolmačili.

Ker niso klerikalni listi priobčili papeževega ukaza, ga priobčujemo mi, toliko rajši, ker obsega papežev ukaz najostrejšo obsodbo vsega tega, kar počenjajo pri nas katoliški duhovniki.

Papežev »Motu proprio« o katoliškem socialnem delovanju in krščanski demokraciji se glasi tako le:

1.

Človeška družba, kakor jo je ustanovil Bog, je sestavljena iz enakih elementov, kakor so neenaki udje človeškega telesa. Napraviti vse enake, je nemogoče ter bi pomenilo razdrtje iste družbe.

2.

Prava enakost socialnih udov je le v tem, da vsi ljudje izvajajo svoj pričetek od Boga vsvaritelja, ter so bili odrešeni od Jezusa Krista, in po njihovih zaslugah in nezaslugah bodo od Boga sojeni, obdarovani ali kaznovani.

3.

Od tu izhaja, da naj bodo v človeški družbi po nameri Boga knezi in podložni, gospodarji in proletaroi, bogati in revni, učeni in nevedni, plemeniti in plebejci, in vsi naj bodo združeni v zvezo ljubezni ter naj se podpirajo vzajemno v zasledovanje poslednjega zvršetka v nebesih ter tukaj na zemlji svojega materialnega in moralnega hlagostanja.

4.

Človek ima svoje imetje na zemlji ne le v navadno svojo rabo kakor živina, ampak tudi pravico do lasti onih rečij, ki se potrošijo v uporabi istega, in tudi onih, katerih raba ne potroši.

5.

Neovrgljiva naravna pravica je privatna last, plod dela, pridnosti, prenosa posesti ali podaritve, in vsakdo more razpolagati z njo, kakor se zdi njemu prav.

6.

Postaviti razmerje med bogatimi in proletarci, pokazuje, da se hoče pretresati pravico in dobrodelnost. Nima se pravice, iskati svoje nazaj, ako se ne razžali pravica.

7.

Pravne dolžnosti toliko proletarcom kolikor delavcem so te-le: zastaviti svojo moč popolnoma in

zvesto v delo, kakor je pogojeno svobodno in po pravičnosti; ne škodovati ne žaliti osebe gospodarjev pri branjenju lastne pravice; vzdrževati se nasilja ter nezvestobe.

8.

Pravne dolžnosti toliko kapitalistom kolikor gospodarjem so te-le: Dajati pravično plačilo delavcem. Ne oškodovati njihovih opravičenih prihrankov ne s silo ne s prevaro ne z očitnim odiranjem ali zavlačevanjem. Dati jim prostost za izvrševanje njihovih verskih dolžnosti. Ne jih izpostavljati pogubljenim skušnjavam, nevarnostim škandalom; ne jih odvracati od družinskega duha ter od ljubavi do hranjevanja. Ne jim nalagati del, neprimernih njihovi moči ali ki bi slabo storila njih starosti ali spolu.

9.

Dolžnosti dobrodelnosti za bogate in za posestnike so te, da se podpira uboge ter slabotne po predpisu evangelija, kateri predpis udoljuje ostro, da se na dan sodbe o izvrševanju tega obračuna na poseben račun, kakor je rekel Jezus Kristus.

10.

Reveži ne smejo se sramovati uboštva in ne mrziti dobrodelnosti bogatih, zlasti še ker so videli Jezusa Izveličarja, ki bi se bil mogel roditi v bogatstvu, pa si je izvolil roditi se reven. Bivati v uboštvu, se pravi obogatiti z zaslugo, brezprimerno za nebesa.

11.

V svrhu rešitve delavskega vprašanja morejo mnogo pripomoči kapitalistom in delavcem, naprave, ustanovljene, da dajejo potrebne podpore potrebnim, ter zblíževati in združevati oba sloja med seboj. Taka so društva za vzajemno pomoč ter mnogovrstne privatne združbe in patronati za dečke.

12.

Pomagajo pred vsem korporacije po poslu. V tako svrhu je namenjena posebno ljudska krščanska akcija ali krščanska demokracija s svojimi mnogimi in različnimi deli. Ta krščanska demokracija potem mora biti uravnana v smislu že avtoritativno razloženem, kateri je v največji oddalji od one socialne demokracije, glede nedotakljive pravice do tuje lasti.

13.

Razven tega se ne sme krščanska demokracija nikoli umešavati v politiko, nikoli ne sme služiti strankam v politične svrhe; ni to njeno polje, marveč mora biti dobrodelna akcija v prid ljudstva, ustanovljena na naravnih pravicah in na predpisih Evangelija. Krščanski demokratje v Italiji se morajo popolnoma vzdrževati udeležnja kakršnekoli si bodi politične akcije,

ki je v sedanjih okoliščinah radi visokih vzrokov prepovedana vsakemu katoliku.

14.

Vizvrševanje svojega dela je obvezana krščanska demokracija najstrožje biti v odvisnosti od cerkvenih oblastij ter mora biti škofu ali onemu kdor ga nadomešča, popolnoma udana in pokorna. Ni prava za služna gorečnost, ne pravo spoštovanje, lastite se, čeprav dobrih in lepih rečij, kadar niso odobrene od lastnega Pastirja.

15.

Da bo imela taka krščanska demokracijska akcija uglednost in naslov v Italiji, mora biti vojena po delu kongresov in katoliških komitetov, katero delo je postalo v tolikih letih hvale vrednega truda zaslužno za Sveto Cerkev in katerim sta Pij IX. in Lev XIII., svetega spomina, poverila nalogo, ravnati splošno katoliško gibanje vedno pod avspicijami in vodstvom škofovim.

16.

Krščanski demokratični pisatelji kakor vsi katoliški pisatelji morajo predložiti v predhodno presodbo duhovnega poglavarja vse spise, ki se tičejo vere in krščanske morale in naravne etike na podlagi določbe Officiorum et munerum. Ekleziastiki naj se ravnajo po isti določbi. Tudi ako priobčijo spise le tehničnega značaja, morajo dobiti predhodno dovoljenje od duhovnega poglavarja.

17.

Katoliški pisatelji se morajo podvreči v vsem, kar zadeva verske interese in delovanje cerkve v družbi, popolnoma razumu in volji svojih škofov in papeža, istotako tudi drugi verniki. Morajo se držati pred vsem, da izbegnejo vsakemu težkemu povodu, razsodeb apostolskega sedeža.

18.

Morajo se tudi povsem potruditi, da bo vladala med njimi dobrodelnost ter sloga z izogibanjem psovka in predbacivanja. Kadar nastanejo težki neskladi, prej nego priobčijo kaj po listih, se morajo obrniti do duhovske oblasti, da odloči po pravičnosti. Od iste napoteni morajo ubogati točno brez izgovorov in brez javnega pritoževanja.

19.

Končno naj pazijo katoliški pisatelji pri zastopanju stvari proletarcev in revežev, da se ne poslužujejo govora, ki bi mogel vdihniti ljudstvu nasprotstvo do višjih slojev ter naj ne govorijo o zahtevanju in o pravici, kjer gre le za čisto dobrodelnost, kakor smo gori razložili.

Naj pomnijo, da Jezus Kristus hoče združiti vse ljudi v zvezo medsebojne ljubezni, ki je dovršenost in pravica, in ki daje obvezo delati za medsebojno dobro.

Zaključuje s ponovitvijo navedenih temeljnih norm nalaga papež razpošiljanje tega ukaza vsem krogom in društvom katoliškim. Morajo se obesiti na sedežih društev ter čitati večkrat na zborovanjih, nalaga docelno priobčenje v katoliških listih, ki jih morajo izpolnjevati, drugače se jih opominja in če nič ne izda, se jih obloži z interdiktom. Vabi končno člane katoliških del javno priznavati vero z vzgledom in upa, da se dosežejo posebno v Italiji mnogi in srečni sadovi od tako številnih skrbij. — — —

Tako se glasi papežev »Motu proprio«, o katerem je ljubljanski prošt dr. Kulavic sam priznal, da velja tudi za kranjsko duhovščino. O vsebini tega ukaza izpregovorimo jutri.

Važna odločba.

Vojno ministrstvo je pred kratkim predložilo avstrijski delegaciji velevažen ukaz, ki ga je izdalo na vsa vojna zapovedništva. S tem ukazom je storjen prvi korak, da se zboljšajo jezikovne razmere v armadi. Ministrstvo je odredilo, da se morajo vsi oficirji naučiti kakega nemškega jezika in sicer popolnoma. Dozdaj so oficirji navadno znali le nekaj psovka. Dalje je ministrstvo odredilo, da lahko postane podčastnik vsak, kdor je za to sposoben, tudi če ne zna nemški. S tem se je naredil konec nezdravim razmeram, da je bilo znanje nemščine prva stvar v armadi, vse drugo pa postranska stvar. Pa nikari misliti, da je ministrstvo izdalo ta ukaz iz kake posebne prijaznosti do Slovanov. Izdalo je ta ukaz, ker je spoznalo, da nemškutarjenje ne napravi še armade sposobne za vojno. Strokovnjaki so se že davno prepričali, da avstrijska armada ni kos veliki vojni, ker se je gledalo le na nemškutarjenje, ne pa na dobro izvežbanje. Oficirjev že tako nimamo posebno zmognih, pri podčastnikih se ni gledalo na sposobnost, nego le na znanje nemščine in posledica temu je, da je izvežbanje trpelo. Zdaj bo pač bolje — če se bo ministrov ukaz izpolnjeval.

Rusija in Japonska.

Zadnji čas se z vseh strani poroča, da obetajo pogajanja med Rusijo in Japonsko dober vspeh. Angleži sicer še vedno ščujejo na vojno, ali vse kaže, da se zastoj trudijo in da vojne ne bo. Posebno se Francozi zavzemajo, da se ohrani mir in da se Rusija in Japonska izlepa poravnata.

Razdor v klerikalnem taboru v sveti deželi tirolski.

V Inomostu, dne 10. jan.

Dežela tirolska je eldorado klerikalizma, zato se pa tudi s polnim pravom imenuje — sveta. Do nedavne časa je tu vladala prav neomejena ena edina stranka, katere program je bil najčistejši rimski klerikalizem. Njej se je moralo vse upogibati, kdor se ni pokoril na mig, je bil takoj izobčen in moralno, ako mogoče, tudi gmotno uničen. Ni nam treba naglašati, da so imeli vsepovsodi škofje tudi „in politični“ vodstvo v rokah in da so dajali tudi politiki odločilno smer. Tako so uveljavili v deželi pravo pravcato klerikalno strahovlado, ki je z železno roko dušila vse, kar ji ni bilo brez-pogojno vdano. Kako neznosne so morale biti že te razmere, dokazuje dejstvo, da se je v stranki jela krhati disciplina in da so samostojnejše misleči elementi secesionirali in ustanovili samostojno — kajpak tudi klerikalno — takozvano krščansko-socialno stranko. Dasi je bila torej novo nastala stranka tudi klerikalna, vendar je bil to za klerikalne oligarhe in samodržce, ki so imeli doslej vso Tirolsko v rokah, hud udarec. Zato so začeli proti disidentom najljutejši boj. Tako se je pričela med tirolskimi klerikalci ljuta bratomorna borba — v veliko pohujšanje vsega klerikalnega sveta. In kakšen je razloček med obema strankama? Takozvani krščanski socialci zastopajo prav ista načela, kakor stari klerikalci, samo zanikajo, da bi bil vsakokratni škof voditelj ljudstva tudi v političnih stvareh. O škofovi avtoriteti se suče torej ves boj. Lansko leto se je ta boj že precej ublažil in klerikalni listi so že pisali, da se bodo zopet združili razdvojeni rimski bratci. To se ni zgodilo in od shoda v Kalternu sem se je medsebojna borba vnela s podvojeno silo. Sedaj so si črnorizniki obeh nians hudo v laseh. In pri vporabi bojnega orožja niso prav nič izbirčni. Obrekujejo, natolečujejo se, lažejo, zavijajo, sramote se medsebojno, da se kar kadi. In v takih umetnostih so popje že od nekdanj mojstri. Ne baš pre pametni tirolski kmetič je vpričo tega klanja v najhujši zadregi, ker ne ve, katera stranka je „prava, krščanska.“

Pater Schöpfer, vodja mlajše struje, obljubljuje svojim privržencem večno izveličanje. Kako mu naj kmetje zaupajo, ko ga pa istočasno njegov sobrat v gospodu, Jehthy, proklinja na dno pekla kot najhujšega krivoverca! Krščanski socialci pa seveda tudi ne molče in vračajo patru Jehlyju vse z obrestmi vred nazaj, slikajoč ga kot pravega hudiča v človeški podobi. Kam naj se torej obrne ubogi tirolski kmetič, na kateri strani ga čaka večno izveličanje. Prizor za bogove je to, kako se vse časti vredni božji namestniki tepo za kmeta kakor za neumno živino in obkladajo se s psokami, ki bi delale vso čast navadnim pouličnim barabam. Kaj čuda, ako se v takem boju prično majati najtrdnjša načela in da avtoriteta jame gubiti svojo veljavo. Da, avtoriteta, ta je ravno casus belli! Ampak kaj takšnega se pa vendar še ni prigodilo, odkar stoji sveta zemlja tirolska kakor nedavno v Kalternu. To je že naravnost upornost, to je prava revolucija. Pomislite, škof je shod prepovedal, duhovnik Schraffl se pa za to prepoved niti zmenil ni! Ali ste že slišali kaj takšnega, ljudje božji, možje, krščanski? To je zares grozno in ni se čuditi, da gospodje s krivimi palicami in njim podrejeno poslušno gospodo obhaja kar — kurja polt. In kaj še vse uče ti uporniki proti avtoriteti? Pravijo, da socialno vprašanje ni versko vprašanje. Socialno vprašanje se tiče davkov in denarnih zadev, pravijo, in če bi škof v teh stvareh imel kaj odločevati, potem bi se že pokorili vrhovnemu dušnemu pastirju. To je vendar najeklatantnejše krivoverstvo! V sveti deželi tirolski je bilo doslej še vedno strogo prepovedano, da bi kmetič smel

premišljevati, da ima tisti, ki plačuje, ne samo dolžnosti, ampak tudi pravice, in tudi dvomiti ne sme, da bi davki ne spadali med — verske zadeve.

Kakor je torej razvidno, so si tirolski krščanski socialci le ohranili nekoliko samostojnosti in nočejo biti samo privesek škofom in kanonikom. Morajo že imeti tehtne vzroke za to!

In voditelj slovenskih krščanskih socialcev, Janez Evangelist Krek?

Ta mož, ki se toliko baha s svojim krščanskim socialstvom, ki privatno in na skritih shodih proglašča včasih naravnost prevratna načela, ki se s kršč. socializmom niti ne strinjajo ne, ki govori, kakor da bi mu bila vsaka avtoriteta deveta briga, pa leži pred svojim škofom, priznavajoč ga svojim političnim voditeljem, na trebuhu in si ne upa niti črhiniti, ako nima v to posebnega dovoljenja.

In ta naj bo kršč. socialce?

Ozrite se v pobožno in sveto deželo tirolsko in oglejte si prave in razumne kršč. socialce!

Domače in razne novice.

— **Papežev „Motu proprio“ in naši klerikalci.** Na drugem mestu priobčimo papežev ukaz o katoliškem socialnem delovanju in o krščanski demokraciji. Takoimenovani katoliški slovenski listi, tisti listi, ki jih izdajajo in urejujejo duhovniki, tega papeževga ukaza še do danes niso priobčili v celoti. »Slovenec« je prav po jezuitsko napravil iz papeževga ukaza majhen izpisek, izpustil pa vse tisto, kar kaže, da obsoja papež počenjanje slovenskih duhovnikov. »Slovenec« je imel dolžnost, da priobči papežev ukaz v celoti, ne da bi kaj dodal in ne da bi kaj odstrigel, a te dolžnosti neče izpolniti. To ne kaže samo, da ima slabo vest, marveč kaže tudi, da se ti duhovniki nečejo ukloniti temu ukazu in da nečejo biti pokorni svojemu papežu. Iz tega istega namena so tudi pisali, da papežev ukaz ne velja za Slovence, nego samo za Italijane. Celo tako predrzni so bili, da so falsificirali telegram iz Rima, češ, »Osservatore Romano« pravi, da velja »Motu proprio« samo za Italijo. Sam ljubljanski prošt dr. Kulavic je te dni nevredne duhovnike postavil na laž in oficijalno izjavil in pripoznal, da velja ta papežev ukaz tudi za Slovence. In škof ni ugovarjal proštu in s tem pokazal, da je istega mnenja. — »Slovenec« in »Domoljuba« pa vendar ni prisilil, da bi bila priobčila papežev ukaz, čeprav je papež zagrozil z interdiktom tistim katoliškim listom, ki njegovega povelja ne priobčijo. Sicer so nekateri deli papeževga ukaza res namenjeni samo za Italijo, ali v teh delih je papež tudi izrečno povedal, da se tičejo samo Italije, iz česar pa tudi izhaja, da imajo vsi drugi deli splošen pomen. Vzemimo na primer 13. točko papeževga ukaza. Prvi del te točke ima splošen pomen. Tam je rečeno »Razven tega se ne sme krščanska demokracija nikoli vmešavati v politiko, nikoli ne sme služiti strankam v politične svrhe; ni to njeno polje, marveč mora biti

dobrodelna akcija v prid ljudstva, ustanovljena na naravnih pravicah in na predpisih Evangelija«. Drugi del te točke pa se nanaša samo na Italijo, kar je tudi posebe povedano. Ta del pravi: »Krščanski demokratje v Italiji se morajo popolnoma vzdržati udeležnja kakršnekoli politične akcije, ki je v sedanjih okoliščinah radi visokih vzrokov prepovedana vsakemu katoliku«. — »Slovenec« je torej nesramno sleparil, ko je trdil, da papežev ukaz ne velja za Slovence, nego le za Italijo. Da je smel kaj takega storiti, to nas je presenetilo. Za danes vprašamo samo: Kdo daje »Slovencu« potuho? — O vsebini papeževga ukaza bi se dalo marsikaj povedati, a zdi se nam, da to ni potrebno, saj pozna vsakdo vodilna načela naše stranke in torej vsakdo sam spozna naše stališče glede papeževga ukaza. Priobčili smo papežev ukaz, da bo vsakdo vedel, česa po papeževem povelju ne smejo uganjati katoliški duhovniki in katoliški časopisi. Iz papeževga povelja je razvideti, kako bi morali postopati katoliški duhovniki in njih listi in kadar bodo grešili proti temu, jih bomo na to opozorili in skrbeli, da izve za to tudi papež. Smradu iz pekla mora biti konec!

— **Katoliška obstrukcija žre naprej.** Vas Sušje z nekaterimi drugimi vasmi gradi ravno sedaj svoj vodovod. Delo se je od strani občine oddalo v nadi, da se pravočasno nakaže znatna deželna podpora. Od te podpore pa je deželni zbor odobril samo prvi obrok v znesku 5000 kron in sicer leta 1900. Sedaj pa prihaja Sušje s ponižno prošnjo, da naj bi se že zapadli zaslužek podjetnikov izplačal iz deželne podpore. Ti prošnji deželni odbor ni mogel ustreči, ter je nakazal samo zgoraj omenjeni znesek, češ, da radi obstrukcije drugače postopati ne more. Za ostanek bodo morali Sušjani toliko časa čakati, dokler ne poneha katoliška obstrukcija. Šusteršič, ta slavni ribniški rojak, pa govori, da bode obstrukcija trajala 20 let! Sušjanom svetujemo, naj si kupijo troje klopi, na nje naj pa polože svoje poslance Šusteršiča, Jakliča in Pakiža, ter naj jih dejansko uče šteti do petindvajset ali pa še višje!

— **Obstrukcija klerikalnih dež. poslancev, druga trtna uš naših vinogradov.** Poslednje zasedanje dež. zbora je bilo za kmetovalce jako poučljivo, ker se je pri tem pokazalo, kako vlogo igrajo naši klerikalci. Pred vsem se je pričakovalo, da pridejo na dan z dobro preudarjenim programom o delovanju za tako hira-jočo kmetijsko gospodarstvo v deželi. Saj so vendar ob volitvah toliko obljubovali prav na to stran. Obljuba pa dela dolg, in dolg treba vrniti z obrestmi. Ali kaj je prišlo. Poglejmo jih sedaj na delu! Vsi udani v veljo božjo in pa ponižni kakor pudelčki pred dr. Šusteršičem so s svojo brezvestno obstrukcijo prepredili, da dež. zbor v poslednjem zasedanju ni mogel v prilog kmetu sploh nič koristnega skleniti. Nedelavnost dež. zbora bode občutil največ naš kmet in to osobito oni v vinorodnih krajih, ker je le-ta največ navezan na dež. podpore. Znano je, da je v poslednjih dvajsetih letih trtna uš uničila skoro vse nasade v naših vinogradih. Vinogradnik je bil potisnjen v

največjo bedo in sam ni vedel, kako si pomagati. V tem obupnem stanju sta mu priskočili na pomoč država in dežela s tem, da sta mu v svrhu obnovenja vinogradov dovoljevali brezobrestna posojila in še druge podpore. Le temu se ima naš vinogradnik zahvaliti, da je zopet vsaj del svojih vinogradov obnovil. To leto in mogoče še nekaj let se pa vsled klerikalne obstrukcije ne bodo več delila vinogradnikom brezobrestna posojila. Istotako ne bodo mogle dosedaj z deželnim in državnim prispevkom subvencionirane kmetiške podružnice oddajati toliko cep-ljenk in po tako nizkih cenah kakor dosedaj po 10—20 vin., ker letos potee pogodba vsakoletne deželne podpore 10.000 K, ki se vsled obstrukcije klerikalnih dež. poslancev ne more obnoviti. — Po Dolenjskem in Vipavskem je še dosti po trtni uši uničenih vinogradov, katere bi kmetje radi obnovili, kar bi se gotovo zgodilo, ako bi se jim v svrhu pokritja stroškov dovolila brezobrestna posojila. Kakor že povedano, se letos in tudi mogoče še nekaj let sploh ne bodo delila niti brezobrestna posojila niti druge podpore ubogim kranjskim vinogradnikom. — Vsled klerikalne obstrukcije — nagajivosti dr. Šusteršiča in njegovih pudelčkov, se prične za našega vinogradnika doba sedmih suhih let. Našega vinogradnika so klerikalni poslanci znatno oškodovali — oni so s svojim postopanjem postali naših vinogradov trtna uš št. 2. Prej toliko obljub od strani klerikalcev, sedaj pa taka prevara. Da, ravno v poslednjem deželnozbornem zasedanju so pokazali klerikalci, da so oni protiljudski zastopniki, da, pravi lažnjivci in sleparji ljudstva po poklicu. Mesto, da bi se v dež. zboru zavzeli za bedo našega kmetijskega ljudstva, tratili so raje čas z brezpotrebnimi in brezpomembnimi nujnimi predlogi. In za tako prazno delo jim je moral šteti tisočake ubogi izsesani, po filokseri in ujmi izžeti kmet. Ali je to bogoljubno, pravično delo? Maščevanje do neba kličejo tisti, za ničvredno delo prejemanj tisočaki iz kmetijske roke, polne trdih žuljev. Toda »katoliški« možje se za take reči ne brigajo. Kmet, molči, moli, pa plačaj, in če imaš prav stradati s svojo družinico vred! Klerikalcem je le za lastni žep. Da je le njihov žep poln, pa je dobro. Volilci, ki ste volili klerikalne poslance, sedaj lahko sprevidite, kaj ste volili!

— **Ubogi Šmihel!** Iz Šmihela na Notranjskem smo dobili poročilo o počenjanju odnotnega kurata Karola Lenassija. Ta človek, ki je svoj čas pripravljaval kovčeg, da pobegne v Ameriko, ker se mu je bilo bati orožnikov in ki le vsled usmiljenja liberalcev ni prišel za nekaj mesecev na Žabjek, počenja sedaj uprav grozne reči. Lenassi je ustanovil posojilnico, konsum in mle-karno in zdaj žre, žre in žre in ljudje tega niti ne zapazijo, tako jim je znal peska nasuti v oči. Njegov konsum baje tako dobro uspeva, da strankam, ki jemljejo posojila pri njegovi posojilnici, ne bo treba nikoli glavnice vrniti, nego se bodo vsled dobička pri konsumu in pri mlekarni vsako leto tolikim in tolikim posojilničnim dolžnikom glavnice odpisale. Ubogi Šmihelci verjamejo, da se res tako zgodi in kar nečejo uvideti, da je to samo sleparija. Brezvestni kurat je Šmihelce tako fanatiziral, da so gluhi in slepi. Dasiravno

vidijo drugod, kako crkajo konsumi, vendar ne pridejo do spoznanja, češ, pri nas pa ni tako. Spregledali bodo šele takrat, ko bo začel peti boben. Tedaj bo pa že prepozno. Lenassi jo seveda še o pravem času odkuri v Ameriko.

— „Ljudstvo se oglašča“. Klerikalci napenjajo vse svoje sile, da bi narod razvneli za splošno in enako volilno pravico. Kako so se pehali, da bi vprizorili naval s peticijami in kako klavrno se jim je to ponesrečilo v zlic temu, da so se posluževali prav navadnih sleparij in celo falzifikacij, to je občno znano. Zdaj že dolgo časa ni bilo nič slišati o teh peticijah. Zadnjič so v Farani, eni najbrezpomembnejših kranjskih občin, imeli spet enkrat občinsko sejo. Pri ti priliki se je fajmošter spomnil da je dobil enkrat ukaz, naj izposluje peticijo za splošno in enako volilno pravico. Hitro je nekaj skrpal in možje so podpisali, ne da bi vedeli kaj. »Slovenec« je bil tako vesel, da se je vendar še našla občina, ki se zmeni za volilno reformo, da je hitro ponatisnil tisto fajmoštrovo skrupculo. In ponosno je zapisal naslov »Ljudstvo se oglašča«. Pa — o joj, »Slovenčev« redakterji so v svoji radosti pozabili ta »sklep« prečitat; ko bi ga bili prečitali, bi ga ne bili priobčili, kajti v peticiji je rečeno, da celo Farani ne marajo splošne in enake volilne pravice, marveč le pomnožitev kmetskih mandatov. Bog ve, če se Faranom kaj sanja o tem, da večje pravice nalagajo tudi večje dolžnosti. No, če se kdaj posreči, da dobe klerikalci deželni zbor v roke, bo mo že znali preskrbeti, da se bodo temu primerno tudi razdelili davki in da liberalci ne bodo samo davkov plačevali, klerikalci pa jih vživali.

— Vipavski kaplan Debevec čutil je preteklo nedeljo potrebo moliti tudi očenaš za — pijance in nečistnike. — Ne vemo sicer, koga je imel pri tej priliki pravzaprav v mislih. — Ej, morda pa je gospod našel kako interesantno listino o preteklosti naših »farovških zidov«. Če se ne motimo, je ravno letos 30 let, odkar so se dogodile v vipavskem župnišču senzacionalne stvari. — Živela katoliška moralala!

— Farovski kužki iz Ribnice še vedno popadajo mirne ljudi in tulijo, da se razlega po ribniški dolini. Ker kažejo vidne znake steklosti, svetujemo ribniškemu dekanu, da jih priklene ali jih pa pošlje v Pasteurjev zavod.

— Koliko je vredna župnikova krava? Župnik v H. na Notranjskem je imel lepo »sivko« na prodaj. Gieštal jo je kaj pridno oče župnikove kuharice Mieke. Župnik je moral namreč Mickinega očeta k sebi vzeti, ker drugače ni hotel oče zale hčerke župniku za kuharico dati. Kakor rečeno, je bila sivka na prodaj. Slučaj je hotel, da je prišel mesar po kravo ravno ko ni bilo g. župnika doma. Mickin oče pač ni dolgo premišljal in je prodal kravo na svojo roko brez župnika. Ko pride župnik domov, da očka skupljeni denar župniku. Ko ta novce prešteje, zarudi poln svete jeze, ter zaupije nad očkom, da je kravico veliko preceno prodal. Stari mož se je pa nejevoljen radi župnikovega vpitja prav široko razkoračil in je rekel: No, no

g. župnik nikar se ne jezite, vzel bom Mico, pa greva domov. To je takoj pomagalo, da še več, župnik je celo očku povedal, da še nikoli ni nobene krave tako drago prodal. Konec!

— Jeseniški klerikalci kot bojevalci proti narodnim gostilnam na Jesenicah in na Savi. Strupeni in hudobni jeseniški farški podrepniki blatijo in huškajo proti našim narodnim gostilnam, češ, »ako je oštir na »Slovenski Narod« naroden, ne pojdemo v to gostilno«. Predrznost in nesramnost teh zabitih čepinj je že prevelika. Zdaj torej hočejo narodne napredne gostilne popolnoma uničiti. Imamo tukaj žali Bog samo peščico zlobnih narodnih gostiln, in te so: »gostilna na Pošti«, »gostilna A. Trevn in gostilna B. Olufčič«, a tudi za te se hočemo potegniti in ako izvemo še za najmanjše hujskanje proti našim gostilnam, porabili bomo kazenski zakon zavoljo hujskanja proti obrtnikom. Mi davkoplačevalci, kateri ravno toliko zaslužimo, da se pošteno preživimo in težko davke plačujemo, naj se morda zavoljo zabitih klerikalnih butc pustimo zasramovati! Ne in nikoli ne! Nam poštenim liberalcem še do danes ni v glavo padlo proti »jeseniškim klerikalnim gostilnam« hujskati. In ravno ti gostilničarji so vsi pritepenci na Jesenicah, pa vendar hočejo Jesenice vladati. Prvi in glavni faktor je naš dobro znani farški podrepnež Janez Ferjan, kateri se je pred leti privlekel sem iz Ribnega, to je isti kraj, kjer je Jeruš na vladnem stolu. Temu podrepniku smo svoj čas tri gostilne v občini Jesenice dovolili. Drugi pritepec je oštir Čufar, tretji Višner itd. Tedaj klerikalci glejte, vsi ti oštirji imajo »Slovenca«, imate torej dovolj gostiln, da se po svoje, po rimsko katoliško lahko dobro zabavate. Nikar pa ne pozabite, da mi, že stari in domači oštirji, radi vašega hujskanja ne bomo nikake škode trpeli, rajši vas pošljemo v kranjskogorsko luknjo, v kateri so uši, da si jih še tam malo naležete, saj se bodo rade vgnezdile na vaših umazanih glavah. Vam pa, gromoviti klerikalni hujskač in nemški tovarniški delavec Peter Rozman, povemo, poučite natančno svojega župnika, katere gostilne na Jesenicah in na Savi so naročene na »Slovenski Narod«, da se ne bode motil, predno svojo obsojbo pregovori. Tedaj klerikalci le k vašim zabitim babnicam, mi pa k našim oštirjem, kateri imajo več v petah, kakor vaše babe v glavah. Za danes dovolj, drugič poročali vam bomo o savski obrtniški nemški kantini, kako ta družba slovenskim obrtnikom kruh odjeda.

— Nekaj farškega. Preteklo nedeljo pokopali so v Podragi izredno marljivega in nadarjenega goriškega realca Mirka Mašiča. Prišel je bil zdrav in vesel sprovost na svoj dom božične počitnice, s katerih se ni več vrnil. Nagla pljučnica zrušila je nadebudnega mladeniča v prerani grob. Kljub zimskemu vremenu in 8 urni oddaljenosti prišlo je nad 40 dijakov v spremstvu svojega razrednika spremljat tovariša na zadnji poti, ker jim je bil župnik Koller brzojavno sporočil, da bode pogreb že ob 2. uri popoldne, da se morejo po pogrebu do večernega vlaka v Ajdovščino vrniti. Že pred 2. uro čakali so in prezebali na ostri burji dijaki in velika množica ljudi pred hišo žalosti. Toda »gospodov« le ni hotelo biti od nikoder. Ljudje so trepetali na mrazu in mrmrali blizu 1½ uro, in še le potem so »gospodje« ob 3. uri pop. prišli, dasi je bil pogreb določen na 2. uro. Jako milostno. Velika množica domačih in sosednih vaščanov je čakajoč na mrazu vztrajala, ker je resnično žalovala za mladim, a zadnjim gospodarjem stare premožne hiše. Dijaki pa seveda niso mogli tako dolgo čakati, nego položili so krasen venec na ođer, zapeli žalostinko tovarišu v slovo ter odšli — pred pogrebom, upravičeno ogorčeni, da se farška drznost tako

frivolno igra s pieteto dijakov, ki se niso, žalujoč za tovarišem, strašili dolzega potovanja, dasi niso pri tem ničesar — zaslužili. »Gospodje« so morali pred pogrebom piti. Prali se bodo in izgovarjali, toda že naprej jim povemo, da klerikalnih shodov ob nedeljah nikoli ne zamude in tudi jour-fixov v vipavskem župnišču ne! Sram jih tako nič ni! Zanimati utegne, da so bili dobili Mašiči plemstvo od cesarja Ferdinanda, da so je pa že dobrih 10 let zatem izgubili in bežali z bosanske meje na Kranjsko, ker so bili zapleteni v zaroto Zrinski-Frankopansko. Naselili so se bili v Podragi na lepem posestvu, kjer se plemiška diploma brani. Sedaj umrli Mirko Mašič bil je zadnji svojega rodu. Imel je samo enega brata, ki je že v otroških letih umrl. Oče mu je umrl pred 9 leti, osamljena mati-udova pa še živi.

— Zopet ena. Piše se nam: Vsakih 14 dni priobči »Slovenec« obrambo proti poročilu o »Gospodarski zadrugi« središke okolice, priobčenem v »Slov. Narodu« od 9. decembra l. l. Če mački na rep stopiš, beži, ker jo boli, tako boli tudi dopisnika v »Slovenec« št. 297. l. l., ker je pri »zafurani« zadrugi svoj delež 12 kron izgubil. Znabiti se ta neduhovni gospod s svojim pojasnilom duhovnikom zopet prikupiti hoče, mogoče pa tudi, da ga pamet tako zapušča, da je gluh in slep za vse, kar se okoli njega godi, ker — res je izgubil (plačal) kmet Kolarič vulgo Samber na Grabah blizu 4000 kron in gosp. župnik 2000 kron. Konzumna zadruga najeta je namreč prostore za trgovino pri Šulekovi in omislila notranjo opravilo; ti prostori bili so več mesecev prazni, najemnino pa je plačala zadruga. Končno se je dobil trgovec, ki je šel na lim, prevzel prostore in začel trgovino, ko so mu vodje zadruge denarno pomoč obljubili. Denar se je najel in zgoraj omenjena poroka sta danes plačnika v konkurzno maso, vodje pa so se iz te zadrege po laščje izmuzniti znali. Ali ni tako, »učeni« g. dopisnik? Ako imate tako slab spomin, potrudite se k sodišču v Ormož, tam bodete črno na belo našli, da je tako. Drugi dopisnik, gosp. kaplan Kozelj, v »Slovenec« št. 6 t. l. pa odgovarja le svojem prvoborniku, jezeč se na »Štajerca« in »Slov. Nar.« Na ostala pobalinska zavijanja in podle napade ni vredno odgovora; dopisnika pa se naj tolažita, saj je že več konzumnih zadrug »zafuralo«.

— Od Sv. Križa pri Kostanjevici se nam piše: Neki brezvestneži so raztrosili vest, da je v naših goricaž že vse vino razprodano. Opozorjamo g. gostilničarje in vinske trgovce, da se dobi še precej prav dobre dolenjske kapljice. Oglašite se pismeno ali ustmeno pri meni. Ivan Malnarič, nadohtelj in vinogradnik.

— Roparski napad. Krojaški pomočnik Ivan Stanovnik, stanujoč v Spodnji Šiški, je pil nedavno tega v Kopačevi gostilni v Metelkovih ulicah št. 4. K njemu se je pridružil brezposelni pleskarski pomočnik Jos. Černe in zahteval od njega, naj mu plača vrček piva. Stanovnik ni tega hotel storiti, ker še Černeta poznal ni, in je šel iz gostilne. Kmalu za njim je prišel Černe in mu zaklical, naj ga počaka, na kar je Stanovnik stekel, Černe pa je tekel za njim, ga ujel in mu dejal: »Daj vse, kar imaš vrednosti pri sebi, če ne se ti bo slabo godilo«. Obenem je Černe vrigel Stanovnika ob tla, ta pa se je vendar hitro pobral in je tekel do prvega stražnika. Policija je potem napadalca zasledovala in ga zvečer prišla. Černe je bil že večkrat zaradi tatvine in goljufige kaznovan.

— Ponesrečil je včeraj v Senožečah 77letni župnik gosp. Nace Okorn. Peljal se je k pogrebu nekoga utonelega dečka v Sinadole. Med potjo se je splašil konj, župnik

je padel iz voza in se tako težko poškodoval na glavi, da je brezavesten obležal.

* Po 13 letih. Leta 1891.

blagajnik praške kmetijske kreditne banke Feliks Reisinger poneveril banki 158.220 gld., ki mu jih je izročil sedaj že umrli prošt dr. Würfl. Reisinger je z denarjem izginil iz Prage. Kmalu na to se je ustrelil kontrolor banke V Padior, ki je bil soudeležnik na Reisingerjevih sleparijah. Istočasno z Reisingerjem je zginila iz Prage žena nekega mesarja, bivša natakariča. Kakor se je sedaj izvedelo, odšel je Reisinger v Moskvo ter s pomočjo listin svojega umrlega brata začel trgovino s premogom. Kmalu si je pridobil ugled in spoštovanje v svojih trgovskih krogih. Vsled poneverjenja prizadete osebe pa so poizvedovale za njim toliko časa, da so ga res izvohale ter obvestile ruske oblasti, naj ne puste ptička več iz oči.

— Iz življenja kraljice Drage. Srbskem listu »Štampa« pripoveduje neka prijateljica umorjene kraljice Drage o njeni zaroki s kraljem Aleksandrom, ki je prinesla pozneje obema toliko gorja. To pripovedovanje je zanimivo posebno zato, ker zveemo, da je bil sedanji generalni adjutant kralja Petra, polkovnik Damjan Popović, razun Draginega brata edini priča zaroke. Ko je namreč tedanja vdova Drago Mašin preganjal minister Genčić, skrila se je pri neki svoji teti, v svojem stanovanju pa je ostavila brata Nikodema Lunjevico naročivši mu, da ne sme nikomur povedati, kje ona biva. Nekega dne je prišel kralj Aleksander v spremstvu svojega adjutanta Damjana Popovića v Dragino stanovanje ter zaklical Nikodemu: Zdravo svak! Kje je Draga? Ker je Nikodem odgovoril, da ne ve kje je njegova sestra, preiskala sta kralj in Popović celo hišo in Aleksander je gledal celo pod postelje in v omare, ali ni Draga kje skrita. Iskanje je bilo seveda zaman, na kar se je Aleksander zravnal pred Nikodemom rekoč: »Sedaj ti zapovem kot tvoj kralj, da mi poveš, kje je tvoja sestra!« Lunjevica je salutiral ter odgovoril: »Na zapoved Veličanstvo, zbežala je k svoji teti.« Na kraljev ukaz je šel Nikodem s kraljevim vozom po svojo sestro. Ko se je Draga res vrnila s svojim bratom snubil jo je kralj po vseh obredih Draga se je dolgo upirala postati kraljica; končno pa je privolila, na kar je Popović izročil zaročencema prstane, ki ju je prinesel že seboj.

* Mesto miši — žabe. Londončanke so se že naveličale miši ter se oprijele v zabavo in kras doma — žabic. Na Francoskem živi posebna vrsta zelenih žabic, ki niso mnogo večje kot desetica. Cena jim je 8—20 mark. In Londončanke so prve našle, da je žaba inteligentna stvarca. Seveda je treba velike potrpežljivosti, da se jih priuči kake spretnosti. Londonskim damam pa najbrže časa ne primankuje za tako poučevanje. Posebno dobro se priuči žabice skakati skozi obročke. Na mizi se nastavi do 8 obročkov, malo večjih kakor prstan, in baje je nebeška zabava gledati, kako skačejo žabice skozi vsak obroček posebej in potem zopet nazaj. Zato pa tudi dobe v izobilju žabjih delikates, kakor polžkov, gosenic, črvov itd. Žabice spe v posebni hišici, v kateri je nekoliko vode, a hišica pa stoji na posebnem stojalu.

* Ameriška vseučilišča. Vlada Zedinjenih držav je ravnokar izdala statistiko o svojih vseučiliščih v letu 1903. Harvardsko vseučilišče obiskuje 5468 dijakov, vseučilišče v Čikagu 4296, v Kolumbiji 5352; potem sledijo vseučilišča Michigan, Kalifornija, Minnesota, Jale itd. V Harvardu je poučevalo 533 profesorjev, v Kolumbiji 504, v Indijani 147 itd

*** Slepjar kot urednik.** Z novim letom je prišel na Dunaju izhajati nov dnevnik pod imenom „Das Blatt für Alle“. Lastnik, izdajatelj in urednik tega lista je bil neki Jakob Podpečan, doma iz Dobrišne vasi na Štajerskem. Ta časopis je bil vreden ponatis raznih člankov in v drugih dnevnikov in časnikov. 13. t. m. je izšla sedma in zadnja številka tega lista. Izdajatelj in glavni urednik je namreč pobegnil. Obenem se je sodišču ovadilo, da si je Podpečan vse kaveje, ki so jih razni raznašalci lista položili, prilastil in jo z dotičnim denarjem popihal. Predvčerajšnjim so se pred uredništvom imenovanega lista zbrali raznašalci in so odločno zahtevali, da se naj jim vrnejo vplačane kaveje. Policija pridno zasleduje sleparja. Podpečan je znan tudi v Ljubljani. Predno je odšel na Dunaj, je stanoval v Ljubljani v Gradišču. Ko je imel plačati ob mesecu stanovanje, je položil pred svojo gospodinjo bankovec za 20 K. Ko mu je hotela bankovec menjati, pograbil je Podpečan drobiž z bankovcem vred in pobegnil.

Pokvarjena mladina. Mala deklica je stala v mraku sredi ceste ter jokala in ihtela, da bi se kamen omečal. Mimo je prišel star, dobrodušen gospod ter se vstavil pri deklici ter jo sočutno ogovoril: „Zakaj se jočeš, dete moje? Kaj se je zgodilo?“ In deklica je v pretrganih besedah pripovedovala: „Oh, moj Bog! Mama me je poslala, naj kupim za 10 vinarjev volne, in jaz sem zgubila denar.“ In zopet je pretresljivo zaplakala. Toda ne samo deklica, tudi dobrodušnega gošpoda so polile gorke solze. „Zakaj pa se Vi jokate? ga je vprašalo malo deklice začudeno. — „Ja . . . jaz pa jo . . . jočem, dete moje pri misli, da tako mala deklica kakor si ti hoče iz tako starega gospoda kakor sem jaz deset vinarjev s tako starim sleparstvom izvabiti.“ In gospod si je obrisal solze ter odšel. Pa tudi deklica se ni več jokala, temuž pokazala dobrodušnemu gošpodu jezik ter si šla v drugo ulico z jokom iskati bolj usmiljenih in — lahkovernih ljudi kot je bil stari gospod.

*** 30 vinarjev za nagrobni govor.** Ko je umrla znana markiza Pompadour, konkubina kralja Ludovika XV., moral je imeti neki kapucin pri sprejemu krste v cerkveno grobnico nagrobni govor. In zvit kapucinec si je znal pomagati, ne da bi razžalil kralja, niti se zameril ljudstvu, ki je sovražilo razuzdano kraljevo priležnico kot izvir vseh krutosti. Kapucinec je namreč začel govoriti: „Sprejem truplo zelo visoke in mogočne gospe markize Pompadour, kraljične dvorne dame. Bila je v šoli vseh čednosti, zakaj kraljica je bila vzor dobrote, usmiljenja itd. in v tem smislu je proslavljal do konca svojega govora ubogo zanemarjeno kraljico Marijo Leszczinsko, ki jo je ravno Pompadour izpodrinila iz kraljevega srca. Kralj je izvedel za kapucinovo zvijačo ter mu dal izplačati za govor tudi samo 30 vinarjev.

*** Najnovejše novice.** — Nesreča v gorah. V nedeljo sta odšla iz Ljubnega na Reichenstein profesor ondotne rudarske akademije dr. V. Nabl in dr. Leibeltern iz Gradca. Ker se nista več vrnila se splošno sodi, da ju je odnesel snežni plaz. Vse dosedanje iskanje je bilo brezuspešno.

— Grozna eksplozija. Na vojaškem strelišču za topničarje v Teliksdorfu se je razletela krogla ter ubila nadporočnika K. Emingerja iz pionirskega bataljona in topničarja Klingerja in Kummerja. Mnogo ostalih topničarjev je hudo ranjenih.

— Lekarniški asistenti so imeli dne 17. t. m. na Dunaju velik shod. Udeležila so se ga društva lekarnarjev skoraj iz vseh avstrijskih pokrajin. Razpravljalo se je o stališču napram novemu lekarniškem zakonu.

— Samomor. Na Dunaju se je včeraj ustrelil dr. Pavel Winternitz, lastnik predilnice v Kraljevem dvoru na Češkem. Zapustil je 600.000 K dolgov.

— Sleparije pri hranilnem društvu. Pri hranilnem društvu „Zum guten Herzen“ na Dunaju je vodstvo že 6 let sleparilo. Sedaj se je razkrilo, da obstoji celo premoženje le na papirju, dočim je blagajna prazna.

— Hiša se je porušila v Wetzikonu v Švici ter podsula tri žene, ki so jih izvele mrtve.

— Anarhist. V Milanu je na ulici prebodel mizar Manfredi poročnika Silvellija. Morilec je pri tem kričal: „Živela anarhija! Smrt zajedalcem!“

Loterijske srečke.

Bрно, 20. januarja.	89, 8, 28, 85, 73.
Dunaj, 16. januarja.	90, 67, 14, 26, 39.
Trst, 9. januarja.	76, 66, 74, 12, 16.
Gradec, 16. januarja.	76, 58, 89, 7, 80.
Praga, 13. januarja.	90, 40, 12, 26, 55.
Linc, 9. januarja.	21, 27, 7, 40, 61.

Najnižje cene. Največji izbor.

Skrbno izdelovanje.

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.

Hamburg-Amerika Linie

Največje najstareje parobrodno društvo na svetu.

Njega parobrodje obsega 280 velikanskih parnikov.

v Ameriko zanesljivo v 6 dneh

direktna, najhitrejša prekomorska vožnja z brzoparniki iz Hamburga v Novi York ali pa v Halifax.

Brezplačna vsakovrstna pojasnila daje od visoke vlade potrjeni zastopnik:

Hamburg-Amerika Linie
Fr. Seunig v Ljubljani
Dunajska-cesta št. 31 poleg velike mitnice ali šrange.

„Škrat“

Jedini slovenski humoristično-satirični tednik, ki prinaša izključno (6) originalne slike!

Izhaja v Trstu vsako soboto.

Naročnina za vse leto 6 K, za 1/2 leta 3 K. — Posamezne številke se prodajajo po 10 stotink.

Zahtevajte brezplačno številke na ogled!

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah in plača bolje nego vsaka zunanja firma

Ludovik Businaro

v Ljubljani, Hilšarjeve ulice št. 10.

Nabiralce las opozarjam s tem uljudno na svojo firmo.

Slovenol in Slovenke! Ne zablite družbe sv. Cirila in Metodol

Zahtevajte

v svoj prid vselej

pristno Kathreinerjevo
Kneippovo sladno kavo

samo v zavojih z varstveno znamko župnika Kneippa in z imenom Kathreiner ter se skrbno izogibajte vseh manj vrednih posuemkov.

Red Star Line

Antwerpen New York

KAROL REBEK

od o. kr. vlade potrjeni zastopnik proge 1826-31

„Rdeča zvezda“
Ljubljana, Kolodvorske ulice 41
od južnega kolodvora druga hiša na desno.

Najkrajša, najcenejša in najboljša vožnja v Ameriko

je na brzoparnikih te linije. Potniki bodo edino pri meni brezplačno zdravniško preiskani.

Veljavne vozne listke in natančni pouk izseljencem dobi se v moji pisarni: Kolodvorske ulice št. 41.

Karol Rebek.

Stanje hranilnih vlog: 18 milijonov kron. Rezervni zaklad: nad 550.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska
na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potem c. kr. poštne hranilnice. Posoja se na zemljišča po 4 1/2% na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala. (89-12)

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4 1/2% do 5%.